

Handläggare
Bengt Flykt
bengt.flykt@bracke.se

Mottagare
Kommunstyrelsen

Utvärdering av MidSweden365 AB

Stabens förslag till beslut

Kommunstyrelsen godkänner WSP Sveriges utvärdering av MidSweden 365 AB.

1. Kommunfullmäktige uppdrar till kommunstyrelsen att under år 2024 försöka hitta en ny majoritetsägare till MidSweden365 AB.
2. Kommunfullmäktige uppdrar till kommunstyrelsen att under år 2024 ur juridiska, ekonomiska och samhällsekonomiska (hälsa och turistekonomiska effekter) perspektiv utreda andrahandsalternativen (i bokstavsordning ej prioritetsordning):
 - a) Avveckla bolaget och göra om anläggningen till en kommunal fritidsanläggning.
 - b) Hyra ut verksamheten till en extern aktör alternativt upphandla driften genom tjänstekoncession.
 - c) Likvidera bolaget och sälja tillgångarna.
 - d) Rekonstruera bolaget.

Motivering

I förordet till Bräcke kommuns kommunplan 2024–2026 anges det att om inte slutrapporten visar att bolaget MidSweden365 AB bidrar positivt ekonomiskt till kommunen under planperioden ska de inte erhålla ekonomiskt stöd. Utan ekonomiskt stöd kan bolaget i dagsläget inte fortsätta som det gör nu utan en förändring behövs.

En ny majoritetsägare skulle kunna marknadsföra och utveckla arenan på ett annat sätt och få den kontinuitet som bolaget saknat.

Det går idag inte överblicka konsekvenserna av andrahandsalternativen.

Sammanfattning av ärendet

Slutrapporten visar att den så kallade turistkronan i dagsläget understiger det årliga kommunala driftsbidraget. Bolaget MidSweden365 AB bidrar alltså i dagsläget inte positivt ekonomiskt till kommunen och bedöms inte göra det innan år 2027.

För att få bärighet i anläggningen måste några "flaskhalsar" åtgärdas. Ett

boende med högre standard än dagens stugor. Detta löses inte enbart med det planerade vandrarhemmet. Gällöberget Resorts AB byggande av stugbyar på området skulle kunna lösa en god del. Men om de följer takten i exploateringsavtalet hinner sannolikt inte mer än etapp 1 komma på plats inom den period fram till år 2026 som utredningen omfattar och det räcker inte.

Förutom boendet finns det flaskhalsar i form av bristande kontinuitet och i viss mån engagemang.

Rapporten är bortsett från den ekonomiska redogörelsen dessvärre inte särskilt väl underbyggd. Men, trots rapportens brister bedöms det som att bolaget skulle må väl av en annan majoritetsägare.

Beskrivning av ärendet

I förordet till Bräcke kommuns kommunplan 2024–2026 anges det att om inte slutrapporten visar att bolaget MidSweden365 AB bidrar positivt ekonomiskt till kommunen skall de inte erhålla ekonomiskt stöd.

Mot den bakgrunden har WSP Sverige haft i uppdrag att utvärdera bolaget MidSweden365 AB och dess förutsättningar fram till och med år 2026.

Inledningsvis kan konstateras att ingen av de som arbetat med rapporten har varit på plats i Gällö. Ingen från WSP har inom ramen för uppdraget sett arenan. Man har inte frågat gästerna var de kommer ifrån eller hur mycket de spenderat på sina besök.

Denna tjänsteskrivelse består av tre delar, Först en undersökning om WSP Sverige svarat på alla delar i uppdraget. Därefter en reflektion över rapportens kvalitet och slutligen en analysdel där bolagets sammantagna förutsättningar, inom tidsperioden, värderas och ett förslag till beslut formuleras.

Har WSP svarat på alla frågeställningar

I uppdraget har, enligt förfrågningsunderlaget, ingått att besvara följande delar och frågeställningar:

- Hur stora investeringar har Bräcke kommun sammantaget investerat i bolaget till och med 2023.
- Vad har Bräcke kommun tillfört i aktieägartillskott till och med 2023.
- Vilka olika former av driftbidrag har Bräcke kommun utbetalat till och med 2023.
- Beskriv bolagets nuvarande ekonomiska status.
- Inventera och bedöm eventuella behov av ytterligare investeringsbehov fram till och med 2026.

- Beskriv hur besöksantalet på arenaområdet utvecklats över tid. (Beskrivningen skall innehålla såväl nyttjande av kommunmedborgare samt tillresta gäster samt fördelning över året.)
- Beskriv samhällseffekterna av tunneln. Den så kallade "turistkronan" skall ingå i effektmätningen.
- Gör en bedömning över dagens begränsningar (flaskhalsar) för ett ökat besöksantal.
- Gör en bedömning av möjlig utveckling de närmaste åren (2023–2026) i tre scenarion och ur tre perspektiv. (kommunmedborgare, ekonomi och samhällsnytta/näringsliv)
 - a) Med nuvarande förutsättningar
 - b) Vid en expanderad verksamhet där dagens begränsningar (flaskhalsar) åtgärdas
 - c) Med ökade driftskostnader till följd av antaganden om prisutveckling för t.ex. el, avskrivningar, annat.
- För att sätta studien i ett sammanhang vill vi att kostnad och bedömd samhällseffekt på övriga fritidsanläggningar beskrivs, samt undersöka eventuell utvärdering som redan gjorts på skidtunneln i Torsby där dess långsiktiga samhällseffekt beskrivits.

Vi kan konstatera att det inte står något i rapporten om MidSweden365 AB:s eventuellt kommande investeringsbehov.

Vad gäller beskrivning av besökarna saknas hur de fördelas över året helt och frågan om tillresta respektive kommunmedborgare besvaras endast genom hur många som köpt årskort med kommunrabatt.

Utveckling av verksamheten med ökade driftskostnader saknas, vilket kanske spelar mindre roll då WSP inte ser lönsamhet med dagens kostnader. Kanske borde man trots allt skrivit något om det.

Kommentarer om långsiktiga samhällseffekter i Torsby med anledning av deras skidtunnel saknas. Då vet vi inte om det inte finns någon sådan rapport eller om WSP inte undersökt det.

Rapporten skulle enligt avtal levereras senast under februari månad 2024 och inkom den 19 mars 2024 kl. 17:59.

Slutsats av om WSP löst uppdraget

Slutsatsen är att WSP i huvudsak svarat på det som efterfrågats. De delar som ej är besvarade bedöms inte markant påverka kommunens alternativ framåt.

Rapportens kvalitéer

Avsnittet om bolagets ekonomiska utveckling är av allt att döma korrekt. Sifferunderlaget har de fått från Bräcke kommun och är kontrollerade.

Sedan är det slarvigt att för oinvigda läsare kalla kommunen för "Moderbolag".

När det kommer till avsnittet om antal besökare saknas den fördelning över året som ingick i uppdraget. Av rapporten att döma har de inte frågat bolaget hur besöksantalet räknas utan man har själva gjort antagandet att besöksantalet ska halveras beroende på att man går in och ut.

Avsnittet om marknadsunderlag innehåller ett antal "vedertagna sanningar" som de trots uppmaningar i såväl december som mars inte kunnat verifiera. Hela WSP marknadsanalys bygger på antagandet att *"Befolkningen i närområdet inom en radie på 100 kilometer ger en bra indikation marknadsunderlag"*. Det saknas referenser till detta påstående. Den norska skidgiganten Johannes Hösflot Klaebo har under sommaren och hösten 2023 tränat i skidtunneln i Gällö. Han anger förutom kvalitén också närheten till Trondheim som ett starkt skäl.¹

Kåbdalis i Jokkmokks kommun, klassades av SCB som en tätort från 1960 till 1970 och sedan som en småort från 1990 till 2020. Vid avgränsningen 2020 var antalet bosatta färre än 50 och småorten avregistrerades². Kåbdalis är år 2023 med sina fyra liftar Norrbottens mest välbesökta skidort.

Jukkasjärvi hade år 2005, 519 innevånare och år 2020 692 innevånare. Det vill säga jämförbart med Gällö till antalet. Jukkasjärvi är ett av de starkaste varumärkena i Sverige med Icehotel som årligen har ca 50 000 besökare³.

WSP visar inte i rapporten varför 100 km radie skulle vara ett bra mått eller varför tesen om gravitation skulle vara applicerbar på skidtunnlar.

Karlstad universitets studie över Torsbys skidtunnel angav att 25 % av besökarna hade rest mer än 200 km⁴. Även om antalet respondenter var relativt lågt i studien var det ändå skidtunnelbesökare som tillfrågats.

Enligt WSP synsätt om gravitation skulle det inte gå att ha stugbyar och restauranger i Kåbdalis och Icehotel i Jukkasjärvi skulle inte fungera.

Rapporten konstaterar att besökarna i Gällö är *"betydligt lägre än antalet besökare till jämförbara orter med skidtunnlar"*. Trots detta konstaterande påstår man att snittantalet besökare i förhållande till befolkningen

¹ [Därför väljer skidgiganten Klaebo tunneln i Gällö - P4 Jämtland | Sveriges Radio](#), 2024-04-03

² [Kåbdalis – Wikipedia](#), 2024-04-03

³ [Världspremiär för vinter mitt i sommaren på Icehotel | ICEHOTEL](#)

⁴ Effekter kring Fortum Ski Tunnel, Harkman, Karlstads universitet, Arbetsrapport 2010.1

(exklusive Oberhof) inom 100 km skulle vara en bra indikation på potential och målbild. Detta påstående saknar källhänvisning och WSP har trots frågor ej kunnat verifiera varför det skulle vara riktigt. Enligt WSP skulle 2,8% av befolkningen inom 100 km vara ett realistiskt mål (inte Torsbys 8,1%). Ej heller har man förklarat varför Oberhof avviker markant och inte ska räknas in i snittet.

Det finns mot slutet av avsnittet en brasklapp *"om inte anläggningen har en betydande konkurrensfördel"* Det saknas dock utredning och resonemang om Skidtunneln i Gällö kan tänkas ha *"betydande konkurrensfördel"* eller inte. Man kan dock konstatera om man följer många av landslags åkarna och landslagsskidskyttarna på sociala media spenderar de liksom Klaebo tid i skidtunneln i Gällö.

Om man så kommer in på avsnittet som ska behandla flaskhalsar för ökat besöksantal så anges främst boende av högre kvalité än dagens befintliga stugor. Om Gällöberget Resorts AB följer den tidplan som anges i exploateringsavtalet kommer antalet boendeplatser före 2027 sannolikt bara vara etapp 1 om 10 stugor. Tanken med att dela upp exploateringsavtalet i etapper var att tillgängligt boende skulle växa i takt med besöksantalet och efterfrågan på boende. Därvidlag är nog rapportens slutsats att stugbyn inte löser MidSweden365 AB:s ekonomiska problem på kort sikt riktig. Även om stugbyns stora fördel skulle vara boendekapacitet för att locka fler besökare och inte första hand förmedlingsintäkterna.

En annan flaskhals har varit bristen på kontinuitet. Rapporten går inte in på varför det brustit i kontinuitet, vilket är en betydande svaghet i rapporten.

Avslutningsvis pekar man i detta avsnitt på bristen på drivkraft och kompetens. Även här är det svepande och utan exempel eller referenser.

När det så gäller samhällseffekter vilket i rapporten likställs med den så kallade turistkronan är bedömningen att MidSweden365 AB:s potential (utifrån WSP antagande om marknadsunderlag) uppgår till ca 1,0–1,15 miljoner kronor. Med nuvarande förutsättningar skulle dock inte ett driftbidrag i den storleken räcka för att MidSweden365 AB skulle gå runt. Å andra sidan om man räknar turistekonomiska effekter av Bräcke ishall går den back 1,5 mkr, Ridhallen går 600 tkr back medan Mickelbacken visar ett turistekonomiskt överskott på nästan 700 tkr. Då har man räknat på samma sätt i alla fyra fallen så de bör vara jämförbara.

Utifrån detta ger WSP fyra alternativ 1) Likvidera bolaget 2) Sälja bolaget 3) Hyra ut verksamheten till en extern aktör 4) Rekonstruera bolaget. Trots påpekanden till WSP finns ett femte alternativ som de inte tagit med. Att

avveckla bolaget och göra om anläggningen till en kommunal fritidsanläggning.

Slutligen väcker WSP frågan om arenan ligger inom den kommunala kompetensen för bolaget. Innan arenan byggdes var Bräcke kommun i kontakt med dåvarande Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) och Aberstens advokatbyrå. Bägge gjorde bedömningen att rymdes inom det som i kommunallagen menas med *"kommunala kompetensen"*. WSP har fått tillgång till advokatbyråns bedömning och ombetts visa genom rättsfall varför det skulle vara i strid med lagen att tillsammans med privata näringsidkare bygga liknande arenor. WSP har valt att inte ändra eller komplettera sin rapport.

Sammanfattning av rapportens kvalitéer

Siffrorna visar att den så kallade turistkronan i dagsläget understiger det årliga kommunala driftsbidraget. Den bidrar alltså i dagsläget inte positivt ekonomiskt till kommunen och bedöms inte göra det fram till och med 2026.

Flaskhalsen med boende med högre standard än dagens stugor löses inte enbart med det planerade vandrarhemmet. Gällöberget Resorts AB byggande av stugbyar på området skulle kunna lösa en god del. Men om de följer takten i exploateringsavtalet hinner sannolikt inte mer än etapp 1 komma på plats inom den period fram till år 2026 som utredningen omfattar. Etapp 1 är inte tillräckligt många boendeplatser för att ta emot det besöksantal som krävs för ekonomisk bärighet.

Hela avsnittet med marknadspotential och mål saknar relevant underbyggnad och är att betrakta som spekulationer.

Rapporten är bortsett från den ekonomiska redogörelsen dessvärre inte särskilt väl skriven utan innehåller en mängd icke verifierade påståenden och rena spekulationer.

Analys av rapporten och läget för MidSweden 365 AB

Vi kan konstatera att bolaget har ekonomiska problem och att om inget förändras kommer bolaget att fortsätta ha ekonomiska problem. Det som behövs är ca 1000 årskort för 3000 kr eller 3000 årskort som kostar 1000 kr. Ett sponsoravtal på el hade väsentligt påverkat kalkylen. Den avgående styrelsen hade också tankar på "lev som en Bräckebo" med rabatter hos det lokala näringslivet för att få upp antalet årskort.

Det finns stora tveksamheter kring hur WSP beräknat marknadspotentialen. Skidtunneln håller tillräckligt hög kvalité för elitåkarna men mängden besökare är för låg. Nuvarande försäljningsökning är inte tillräcklig för att nå

"break even" mellan behovet av driftsbidrag och den turistekonomiska effekten fram till år 2026. Den mängd boenden som skulle behövas hinner sannolikt inte komma på plats innan 2026 års utgång.

Att bolaget haft stor omsättning på personal och styrelsemedlemmar är ett faktum som WSP ser som en flaskhals. Kommunen som majoritetsägare har också haft svårt att bemanna styrelseplatserna.

Som det ser ut idag skulle därför MidSweden365 AB må bra av en ny majoritetsägare och förslaget blir därför att Bräcke kommun säljer åtminstone huvuddelen av sina aktier.

Kommunens ekonomiska risker gentemot MidSweden365 AB är enligt följande:

- Kommunens aktieinnehav uppgår till 14,1 mkr.
- Kommunens långfristiga fordran på MidSweden365 AB uppgår till 9,3 mkr.

Därutöver har kommunen ett borgensåtagande som uppgår till 5,3 mkr och en momsfordran på 4,5 mkr.

Vid en försäljning kan det finnas en risk att en köpare har för avsikt att sälja inventarier och mark för att tjäna pengar. Så länge bolaget finns är de skyldiga såväl kommuninvest som Bräcke kommun pengar. Frågan behöver regleras i avtal med köparen så att inte det blir möjligt att tjäna snabba pengar.

Konsekvenserna av de andra alternativen går inte överblicka utan behöver utredas.

Bräcke kommun och MidSweden365 AB bunden till Gällöberget Resorts AB via ett exploateringsavtal. Vad som händer med detta om MidSweden365 AB likvideras går inte svara på utan en utredning.

I samband med bygget av arenan betalades moms in till staten och återbetalas till bolaget som sedan betalar den till kommunen över tio år. Det blev ett års eftersläpning av detta vilket innebär att sista momsen återbetalas till kommunen 2029 för verksamhetsåret 2028. Det totala beloppet som återstår vid årets slut 2023 är 4 479 937 kr. Vad händer med den om bolaget likvideras och det inte finns något bolag för staten att betala tillbaka momsen till? Hur detta ska hanteras behöver också utredas.

Hur Bräcke kommuns ekonomi påverkas i de olika alternativen går inte heller spekulera i.

Alternativen som behöver utredas blir då i bokstavsordning:

- a) Avveckla bolaget och göra om anläggningen till en kommunal fritidsanläggning.
- b) Hyra ut verksamheten till en extern aktör alternativt upphandla driften genom tjänstekoncession⁵.
- c) Likvidera bolaget och sälja tillgångarna.
- d) Rekonstruera bolaget.

Alternativen behöver utredas ur ekonomiska, juridiska och samhällsekonomiska (hälsa och turistekonomiska effekter) perspektiv. Utredningen behöver upphandlas då det inte finnas tid att göra det med egna resurser.

Snö är producerad och inlagd för säsongen 2024. Marknaden börjar sannolikt i slutet av maj och sträcker sig som längst fram till jul beroende på hur snörik och tidig vinter vi får i Sverige. En rimlig tid att hitta en köpare torde därför vara under år 2024 och samtidigt utreda de andra alternativen.

Avslutande reflektion

Utvärderingen har ett tydligt syfte mot att värdera bolaget i några olika ekonomiska perspektiv, vilket gjorts. Det blir dock en något ensidig bild med ett fokus på sammanlagda kostnader, inte sammanlagda värden. Någonstans bör det kanske framgå att MidSweden365 AB har utvecklat området till ett med Bräckemått mätt välbesökt friluftsområde med leder, pir för båttrafik, badstrand, grillplatser, utegym mm. Detta har någonstans gett någon form av samhällsavkastning även om det inte gett en monetär avkastning till bolaget och inte primärt varit syftet med arenabygget.

Ekonomiska konsekvenser

Med största sannolikhet får kommunen inte ut bokfört värde för sina aktier, samt övriga fordringar, vid en försäljning under 2024.

En upphandling av alternativen till försäljning bedöms jämfört med vad rapporten kostade uppgå till minst 100 tkr.

Barnkonsekvensanalys

Svårt att bedöma.

⁵ [Vad är en tjänstekoncession? | Upphandlingsmyndigheten](#)

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, 2024-04-02

Förfrågningsunderlag Direktupphandling

Utvärdering av MidSweden365 AB, WSP, 2024-03-19

Beslutet skickas till

MidSweden365 AB

Aktieägarna i MidSweden 365AB

Gällöberget Resorts AB

Bengt Flykt
Kommundirektör

Henrik Kvist
Personal och ekonomichef